

BEATA GŁĄB

Studentka kierunku ekonomia

Wydział Nauk Społecznych i Technicznych, WSBiP Ostrowiec Św.

Opiekun: dr A. Chudzik

STOSOWANIE POMOCY PUBLICZNEJ W UE NA PRZYKŁADZIE POLSKI – STOSOWANIE WYŁĄCZEŃ BLOKOWYCH

Streszczenie: Prawo pomocy publicznej określa zasady udziału państwa w działalności przedsiębiorców. Kwestie te uregulowane są w art. 107- 109 TFUE. Celem takim może być przykładowo: rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, zmniejszanie różnic gospodarczych między regionami kraju, równoważenie rynku w tzw. wrażliwych sektorach gospodarki (podatnych na wahania koniunktury), restrukturyzacja takich sektorów np. przemysł hutniczy, a także skierowana do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej. Przeprowadzenie reformy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych może sprawić, że poprzez rozszerzenie zakresu rozporządzenia o nowe środki i podniesienie progów powodujących obowiązek zgłoszenia w przypadkach indywidualnych, osiągnięty zostanie cel przeglądu zasad pomocy państwa, jakim jest uproszczenie. Trwają prace służb Komisji nad niektórymi kwestiami; zostanie zaprezentowanych kilka wariantów, które będą też przedmiotem pierwszych konsultacji publicznych z państwami członkowskimi mających na celu poznanie opinii zainteresowanych stron.

Słowa kluczowe: pomoc publiczna, małe i średnie przedsiębiorstwa, UE, wyłączenia blokowe

ISTOTA I ROLA PRAWA POMOCY PUBLICZNEJ

Prawo pomocy publicznej określa zasady udziału państwa w działalności przedsiębiorców. Kwestie te uregulowane są w art. 107- 109 TFUE. Pomoc państwowa może być kierowana do określonych sektorów, regionów czy podmiotów gospodarczych, jak również związana jest z realizacją określonych celów gospodarczych.

Celem takim może być przykładowo: rozwój małych i średnich przedsiębiorstw, zmniejszanie różnic gospodarczych między regionami kraju, równoważenie rynku w tzw. wrażliwych sektorach gospodarki (podatnych na wahania koniunktury), restrukturyzacja takich sektorów np. przemysł hutniczy, a także skierowana do przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej.

Przedsiębiorcy mogą korzystać z następujących kategorii pomocy:

- pomoc regionalna,
- pomoc horyzontalna,
- pomoc sektorowa,
- pomoc de minimis.

Komisja europejska przygotowuje wytyczne dla państw członkowskich, jakie obowiązują dla każdego rodzaju pomocy. Jeden etap pomocy, na który przeznaczone były środki unijne, tj. lata 2007-2013 dobiegł już końca. Obecnie Polska jest na etapie wdrażania przepisów przejściowych wytycznych Unii Europejskiej dotyczących pomocy państwa obowiązujących na lata 2014-2020.

Najwięcej zmian Komisja Europejska proponuje w wytycznych dotyczących pomocy regionalnej. Nowe rozporządzenia wprowadzono do pomocy de minimis, a ograniczenia szczególnie dotkną sektor energetyki.

WDROŻENIE PRZEPISÓW PRZEJŚCIOWYCH WYTICZNYCH DOTYCZĄCYCH POMOCY REGIONALNEJ NA LATA 2014-2020

28 czerwca 2013 r. Komisja przyjęła nowe wytyczne dotyczące pomocy regionalnej, które zaczną obowiązywać od 1 lipca 2014 r. Komisja zadecydowała również o przedłużeniu obowiązujących w latach 2007-2013 wytycznych dotyczących pomocy regionalnej. Przepisy te będą stosowane do pomocy regionalnej przyznawanej przed dniem 1 lipca bieżącego roku. Nowe wytyczne będą dotyczyć pomocy przyznawanej po 30 czerwca 2014 r. Zgodnie z pkt 191 wytycznych dotyczących pomocy regionalnej, państwa członkowskie powinny zgłaszać nowe mapy pomocy regionalnej, stosowane po dniu 30 czerwca 2014 r.

W związku z powyższym, Rada Ministrów ustaliła mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020. Po opublikowaniu wytycznych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, państwa członkowskie powinny notyfikować Komisji Europejskiej krajowe mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020, o których mowa w art. 107 ust.3 lit.a i c) TFUE, gdyż tylko wtedy może być udzielona pomoc regionalna.

Projekt Rozporządzenia Rady Ministrów zmieniającego rozporządzenie z dnia 13 października 2006 roku w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej (Dz.U. nr 190 poz. 1402) ma na celu przedłużenie okresu obowiązywania rozporządzenia do dnia 30 czerwca 2014 roku. Przedłużenie rozporządzenia umożliwi udzielenie przedsiębiorcom pomocy regionalnej w oparciu o wytyczne zatwierdzone na lata 2007-2013 oraz w ramach programów zwolnionych z obowiązku notyfikacji na mocy rozporządzenia Komisji WE nr 800/2008 [Rozporządzenie Komisji ... 2008] z dnia 6 sierpnia 2008 roku w sprawie wyłączeń blokowych (Dz. Urz. UE L 214, z 9.08.2008). Umożliwi również skorzystanie z pomocy regionalnej w ramach programów zwolnionych z notyfikacji w myśl rozporządzenia Komisji nr 1628/2006 z 24 października 2006 roku w odniesieniu do regionalnej pomocy inwestycyjnej (Dz. Urz. WE L 302 z 1.11.2006).

Projekt Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014-2020 z dnia 7 sierpnia 2013 r. określa obszary kraju, na których jest dopuszczalne udzielenie pomocy regionalnej oraz maksymalne wielkości tej pomocy. Określa również rodzaje działalności gospodarczej, dla których udzielenie pomocy regionalnej nie jest dozwolone. Zgodnie z paragrafem 3 tego rozporządzenia intensywność pomocy regionalnej liczona jako stosunek wartości pomocy regionalnej, wyrażony w ekwiwalencie dotacji brutto EDB, do kosztów kwalifikujących się do objęcia tą pomocą i wynosi:

- 50% - na obszarach należących do województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, warmińsko-mazurskiego.
- 35% - na obszarach należących do województw: kujawsko-pomorskiego, lubuskiego, łódzkiego, małopolskiego, opolskiego, pomorskiego, świętokrzyskiego, zachodniopomorskiego, oraz podregionów: ciechanowsko-łódzkiego, ostrołęcko-siedleckiego, radomskiego, warszawa wschodnia.

- 25% - na obszarach należących do województw dolnośląskiego, wielkopolskiego, śląskiego.
- 20% - na obszarze należącym do podregionu warszawa zachodnia.
- 15% - na obszarze należącym do miasta stołecznego Warszawy w okresie od 1 lipca 2014 r. do 31 grudnia 2017 r.
- 10% - na obszarze należącym do miasta stołecznego Warszawy w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2020 r. [Rozporządzenie Rady Ministrów 2013].

Maksymalną wartość pomocy regionalnej przeznaczoną na realizację dużego projektu inwestycyjnego ustala się według wzoru: $I = R \times (50 \text{ mln euro} + 0,5 \times B + 0,34 \times C)$, gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- I - maksymalną wartość pomocy dla dużego projektu inwestycyjnego,
- R - intensywność pomocy, o której mowa w § 3 - w zależności od obszaru, na którym ma być zlokalizowana inwestycja,
- B - wielkość kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą powyżej równowartości 50.000.000 euro - nieprzekraczającą równowartości 100.000.000 euro, (ustala się wg kursu średniego walut obcych, ogłoszonego przez NBP w dniu udzielania pomocy)
- C - wielkość kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą przekraczającą równowartość 100.000.000 euro.

Nie jest dozwolone udzielanie pomocy regionalnej:

- na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw,
- w sektorze hutnictwa żelaza i stali (załącznik IV do wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020 Dz.Urz. UE C 209 z 23.07.2013),
- w sektorze włókien syntetycznych (załącznik IV do wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020 Dz.Urz. UE C 209 z 23.07.2013),
- w sektorze rybołówstwa i akwakultury (punkt 10 wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014-2020 Dz.Urz. UE C 209 z 23.07.2013),
- w sektorze rolnictwa rozumianym jako produkcja pierwotna, przetwórstwo i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych, o których mowa w załączniku I do TFUE,

- w sektorze leśnictwa, w sektorze transportu, w sektorze energetyki,
- portom lotniczym [Dz. Urz. UE C209 z 23.07.2013].

Tabela 1. Intensywność pomocy regionalnej w Polsce w latach 2007-13 oraz 2014-20

Table 1. The intensity of regional aid in the period 2007-13 and 2014-20

Region		Wielkość przedsiębiorcy					
NUTS 2	NUTS 3	2007-2013			2014-2020		
		duży	średni	mały	duży	średni	mały
Dolnośląskie		40%	50%	70%	25%	45%	55%
Kujawsko-pomorskie		50%	60%	70%	35%	45%	55%
Lubelskie		50%	60%	70%	50%	60%	70%
Lubuskie		50%	60%	70%	35%	45%	55%
Łódzkie		50%	60%	70%	35%	45%	55%
Małopolskie		50%	60%	70%	35%	45%	55%
Mazowieckie	Ciechanowsko-płocki	30%	40%	50%	35%	45%	55%
	Ostrołęcko-siedlecki	30%	40%	50%	35%	45%	55%
	Radomski	30%	40%	50%	35%	45%	55%
	Warszawa	30%	40%	50%	15% od 1.01.2018 10%	25% (20%)	35% (30%)
	Warszawa wschodnia	30%	40%	50%	35%	45%	55%
	Warszawa zachodnia	30%	40%	50%	20%	30%	40%
Opolskie		50%	60%	70%	35%	45%	55%
Podlaskie		50%	60%	70%	50%	60%	70%
Podkarpackie		50%	60%	70%	50%	60%	70%
Pomorskie		40%	50%	60%	35%	45%	55%
Śląskie		40%	50%	60%	25%	35%	45%
Świętokrzyskie		50%	60%	70%	35%	45%	55%
Warmińsko-mazurskie		50%	60%	70%	50%	60%	70%
Wielkopolskie		40%	50%	60%	25%	35%	45%
Zachodniopomorskie		40%	50%	60%	35%	45%	55%

Źródło: Dane Urzędu Ochrony Konsumentów i Konkurencji.

PROJEKT ZMIAN ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE WYŁĄCZEŃ BLOKOWYCH GBER (ZMIANA ROZP. KOMISJI WE 800/2008)

W projekcie rozporządzenia wskazano w jakich sytuacjach przepisy rozporządzenia znajdują zastosowanie, w jakich zaś – nie można korzystać ze zwolnień grupowych. Rozporządzenie to ma zastosowanie do pomocy:

- regionalnej
- dla MŚP jako pomoc inwestycyjna, operacyjna i finansowanie
- na ochronę środowiska naturalnego
- na badania i rozwój
- dla MŚP na wspieranie innowacyjności
- szkoleniowa
- na zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnej sytuacji [Rozporządzenie COMP A3 Komisji UE] i niepełnosprawnych.

Rozporządzenie nie ma zastosowania do:

- Programów, gdzie roczny budżet przekracza 100 mln euro, wtedy istnieje obowiązek ogłoszenia zgodnie z art.108 ust.3 TFUE.
- Pomocy na tworzenie i funkcjonowanie sieci dystrybucji i prowadzenie działalności wywozowej.
- Pomocy w sektorach: a) Rybołówstwa i akwakultury na pomoc szkoleniową, badawczo-rozwojową, wspieranie innowacyjności oraz dla pracowników w trudnej sytuacji i niepełnosprawnych; b) Produkcji podstawowej produktów rolnych oraz przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych; c) Pomocy państwa na zamykanie niekonkurencyjnych kopalń węgla (dec. Rady nr 2010/787) [Dz.U.L 336 z 21.12.2010].
- Pomocy *ad hoc* na rzecz przedsiębiorstwa [Rozporządzenie COMP A3 Komisji UE] i znajdującego się w trudnej sytuacji - pomoc *ad hoc* dla dużych przedsiębiorstw zawiera się w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń blokowych w art. 6 dotyczącym surowszych wymogów związanych z efektem zachęty.
- Pomocy państwa naruszającej prawa Unii.

Zastosowanie niniejszego rozporządzenia ma miejsce wtedy, gdy pomoc jest przejrzysta, a do takiej zaliczane są wszelkiego rodzaju dotacje, pożyczki i gwarancje, środki fiskalne, zaliczki zwrotne. Ponadto stosuje się do pomocy, która wywołuje efekt zachęty, tj. zwiększa rozmiar, zasięg i koszt zgłoszonego projektu oraz znacząco przyspieszy jego zakończenie. KE uznała, iż efekt zachęty mogą wywołać następujące kategorie pomocy: środki fiskalne, subsydia płacowe, rekompensata dodatkowych kosztów, dostęp MŚP do finansowania, ochrona środowiska.

Zgodnie z art. 108 ust.3 TFUE niniejsze rozporządzenie wyłącza z wymogu zgłoszenia MŚP pod warunkiem, że od momentu przyznania pomocy nie straci ono statutu MŚP i nie stanie się partnerem dużego przedsiębiorstwa. Pomoc wyłączoną z mocy rozporządzenia można kumulować z inną pomocą jeśli możliwe jest wyodrębnienie kosztów kwalifikowanych. Jeżeli państwo członkowskie przyznaje pomoc wyłączoną z obowiązku zgłoszenia, ale nie stosuje się do niniejszego rozporządzenia, Komisja może nakazać zgłoszenie takiej pomocy zgodnie z art. 108 ust. Traktatu.

W celu monitorowania pomocy wyłączonej z obowiązku zgłoszenia państwo członkowskie musi przechowywać przez 10 lat wszelką dokumentację mówiącą, że warunki określone rozporządzeniem zostały spełnione.

Jeśli chodzi o zakres pomocy regionalnej rozporządzenie GBER nie ma zastosowania do:

- pomocy wspierającej sektor hutnictwa żelaza, włókien syntetycznych, transportu oraz infrastruktury lotnisk
- pomocy w działalności związanej z turystyką, infrastrukturą szerokopasmowej i produktów rolnych
- pomocy rekompensującej koszty transportu towarów w obszarach słabo zaludnionych
- pomocy wspierającej działania w rolnictwie, leśnictwie rybołówstwie, górnictwie, dostawach elektryczności, gazu, pary wodnej, układów klimatyzacyjnych
- pomocy w sektorze energii związanej z produkcją energii elektrycznej, infrastruktura energetyczna, kogeneracja, systemy ciepłownicze

- indywidualnej pomocy inwestycyjnej na rzecz beneficjenta, który w ciągu 2 lat od złożenia wniosku o pomoc zamknął prowadzoną działalność lub w momencie składania wniosku ma plany zamknięcia działalności w przeciągu 2 lat.

Pozostała pomoc regionalna nie wymaga zgłoszenia pod warunkiem, że jest zgodna z art. 107 ust.3 TFUE i podlega wyłączeniu zgodnie z art.108 ust. 3 Traktatu.

MOŻLIWOŚĆ STOSOWANIA POMOCY PUBLICZNEJ NA MOCY ROZPORZĄDZENIA KOMISJI UE PROJEKT Z 2013 R.

Pomoc dla MSP

Wiele uwagi w projekcie Rozporządzenia poświęcone jest małym i średnim przedsiębiorstwom. Tej właśnie grupie poświęcone zostało wiele programów pomocowych. Jednym z nich jest pomoc inwestycyjna. Jest ona zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art.107 ust. 3 Traktatu, oraz wyłączona z wymogu notyfikacji zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu. Warunkiem jest, aby określone zostały koszty kwalifikowalne, do których zalicza się koszty inwestycji w rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne związane z nabyciem nowego zakładu, rozbudową już istniejącego lub dywersyfikacją produkcji [Projekt Rozporządzenia Komisji UE COMP A3].

Ponadto koszt wspomnianych wartości niematerialnych i prawnych musi być związany z ich wyłącznym wykorzystaniem w przedsiębiorstwie otrzymującym pomoc, podlegają amortyzacji, są nabywane po cenie wolnorynkowej od osób trzecich i stanowią aktywa przedsiębiorstwa przynajmniej przez 3 lata.

Kosztem kwalifikowalnym są również koszty ponoszone na miejsca pracy powstające w przeciągu 3 lat od zakończenia inwestycji a powstałe miejsca pracy są utrzymywane również przez okres 3 lat od momentu obsadzenia pierwszego stanowiska. Intensywność tej pomocy nie może przekroczyć 20% kosztów kwalifikowanych w przypadku małych przedsiębiorstw i 10% kosztów kwalifikowanych dla średnich przedsiębiorstw.

Kolejną formą pomocy wspierającą MSP jest pokrycie kosztów związanych z projektami EFS (płatne staże zawodowe). Zakwalifikować należy tu koszty związane ze współpracą organizacji, usług doradczych, podróży i materiałów związanych z projektem. Kwota tej pomocy nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowalnych [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3 projekt art.18].

Projekt rozporządzenia przewiduje pomoc dla MSP na finansowanie ryzyka. Środkami tymi mogą być inwestycje kapitałowe, gwarancje, pożyczki i zachęty podatkowe. Pomoc kierowana jest do przedsiębiorstw nie notowanych na giełdzie i spełniających przynajmniej jedno z poniższych kryteriów:

- działają na wolnym rynku krócej niż 5 lat
- roczne obroty nie przekroczyły 10% środków przeznaczonych na finansowanie
- planują wejście na rynek produktowy a zaprzestają działalność handlową.

W przypadku otrzymania gwarancji, stopa gwarancji nie może przekroczyć 50% a łączne straty pokryte przez państwo nie mogą wynieść więcej niż 20% gwarantowanego portfela. Przewidziana jest również pomoc dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność. Ma ona postać kredytów o preferencyjnych stopach w okresie do 5 lat, gwarancji z takim samym okresem, dotacji w postaci np.: dopłaty do stóp procentowych. Warunkiem jest iż pomoc taką przedsiębiorstwo otrzymuje tylko raz w okresie w którym kwalifikuje się jako rozpoczynające działalność [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3 projekt art.18].

Pomoc na badania, rozwój i innowacje

Pomoc ta jest zgodna z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art.107 ust.3 Traktatu oraz jest wyłączona z wymogu zgłoszenia zgodnie z art.108 ust.3 Traktatu, jeśli obejmują:

- badania podstawowe
- badania przemysłowe
- eksperymentalne prace rozwojowe
- studium wykonalności.

Intensywność pomocy dla beneficjenta wynosi:

- 100% kosztów kwalifikowanych na badania podstawowe

- 50% kosztów kwalifikowanych na badania przemysłowe
- 25% kosztów kwalifikowanych na eksperymentalne prace rozwojowe
- 50% kosztów kwalifikowanych w przypadku studium wykonalności.

Intensywność pomocy można zwiększyć dla drugiego i trzeciego z wymienionych punktów do 80% kosztów kwalifikowanych, jeśli w prace zaangażowane jest przynajmniej jedno MSP lub projekt jest realizowany przynajmniej w dwóch państwach członkowskich, przy czym każde pojedyncze przedsiębiorstwo nie ponosi więcej niż 70% kosztów kwalifikowanych. Jeśli w projekt zaangażowana jest przynajmniej jedna organizacja badawcza, która ponosi co najmniej 10% kosztów kwalifikowanych oraz publikuje własne wyniki badań, jak również wyniki badań są szeroko rozpowszechnione w powszechnie dostępnych publikacjach [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3, art.23].

Do kosztów kwalifikowanych zalicza się: koszty personelu, aparatury i sprzętu, budynków i gruntów, koszty licencji i doradztwa, koszty materiałów wykorzystywanych w badaniach. W przypadku pomocy na inwestycje w infrastrukturę badawczą, to jest ona zgodna z art.107 i 108 TFUE, gdy prowadzi działalność gospodarczą i niegospodarczą, cena użytkowania infrastruktury odpowiada cenie rynkowej, dostęp jest przejrzysty i niedyskryminacyjny. Kosztami kwalifikowanymi są także koszty ponoszone w rzeczowe aktywa trwałe i w wartości niematerialne i prawne. Intensywność pomocy nie przekracza 25% kosztów kwalifikowanych z możliwością zwiększenia do 35%, jeśli infrastruktura ulokowana jest na obszarze objętym pomocą.

Pomoc na wspieranie innowacyjności w sektorze MSP jest zgodna z wewnętrznym rynkiem, gdy koszty kwalifikowane ponoszone są na pozyskanie patentów i praw własności, utrzymanie wysoko wykwalifikowanego personelu, usługi doradcze, uczestnictwa w targach. Intensywność tej pomocy nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3, art.25].

Pomoc na działalność badawczo-rozwojową w sektorach rybołówstwa i akwakultury jest zgodna z wewnętrznym rynkiem i zwolniona z wymogu zgłoszenia, jeśli jest zgodna z interesem wszystkich podmiotów działających w tych sektorach oraz w internecie zamieszczone są informacje o zamiarze prowadzenia takiej

działalności i jej celu. Ponadto w wyniku prowadzenia takiej działalności publikowane są w internecie wyniki badań przez okres 5 lat.

Pomoc szkoleniowa

Projekt rozporządzenia GBER na lata 2014-2020 nie przewiduje pomocy na szkolenia, jeśli szkolenie dotyczy przestrzegania przez przedsiębiorstwo podstawowych norm krajowych dotyczących szkoleń. Jeśli chodzi o koszty kwalifikowane, to są to koszty ponoszone na zatrudnienie wykładowców, koszty operacyjne bezpośrednio związane ze szkoleniem, np. koszty podróży, materiałów, narzędzi wykorzystywanych na potrzeby szkolenia oraz koszt usług doradczych związanych ze szkoleniem. Intensywność pomocy nie może przekroczyć 50% kosztów kwalifikowanych i może zostać zwiększona do 70%, jeśli szkolenie dotyczy pracowników znajdujących się w niekorzystnej sytuacji bądź niepełnosprawnych. Ponadto większe koszty mogą być zastosowane, jeśli pomoc dotyczy średniego lub małego przedsiębiorstwa. W sektorze transportu morskiego pomoc ta może być zwiększona do 100% kosztów kwalifikowanych, jeśli uczestnik szkolenia jest dodatkowym członkiem załogi lub szkolenie prowadzone jest na statkach zarejestrowanych w rejestrach unijnych [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3, art.27].

Pomoc dla pracowników znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz niepełnosprawnych

Jest to pomoc przyznawana w formie subsydiów płacowych na rekrutację pracowników znajdujących się w niekorzystnej sytuacji oraz na zatrudnienie pracowników niepełnosprawnych. Aby mogła być przyznana, musi prowadzić do wzrostu liczby pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub pracowników niepełnosprawnych w porównaniu ze średnią z ostatnich dwunastu miesięcy (warunek nie ma zastosowania, jeśli wolne etaty powstają wskutek dobrowolnego odejścia, przejścia na emeryturę lub inwalidztwa czy wskutek upływu okresu umowy na czas określony) [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3, art.28].

Jeśli okres zatrudnienia jest krótszy niż 12 miesięcy, wówczas pomoc zostaje proporcjonalnie zmniejszona. Kosztem kwalifikowanym jest koszt płacy pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji przez okres 12 lub 24 miesięcy, a w przypadku pracownika niepełnosprawnego przez cały okres zatrudnienia. Intensywność pomocy nie może przekroczyć

50% dla pracowników znajdujących się w szczególnej sytuacji i 75% dla pracowników niepełnosprawnych.

Ponadto możliwa będzie rekompensata dodatkowych kosztów związanych z adaptacją pomieszczeń, zatrudnienie personelu (np. tłumacz migowy), koszty sprzętu i autoryzacji oprogramowania. Dla beneficjenta oferującego zatrudnienie chronione zaliczone będą koszty budowy i rozbudowy zakładu, administracyjne, transportu osób niepełnosprawnych. Intensywność pomocy nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych.

Pomoc na ochronę środowiska

Pozwala przedsiębiorstwom zastosować normy surowsze niż unijne w zakresie ochrony środowiska oraz podniesienie tej ochrony w przypadku jej braku. Uznana jest za zgodną z rynkiem wewnętrznym i wyłączoną z wymogu zgłoszenia, jeśli umożliwia beneficjentowi podniesienie poziomu ochrony środowiska w wyniku prowadzonej działalności.

Pomoc nie może być przyznana w przypadku, gdy prowadzone inwestycje związane są z już przyjętymi ale jeszcze nieobowiązującymi normami unijnymi. Dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady, jeśli pomoc przeznaczona zostanie na zakup środków transportu drogowego, kolejowego, śródlądowego i morskiego spełniającego normy unijne pod warunkiem, że ma miejsce wdrożenie w życie norm unijnych. Kosztami kwalifikowanymi są koszty związane bezpośrednio z prowadzoną inwestycją na ochronę środowiska. Jeśli chodzi o intensywność pomocy, to projekt rozporządzenia GBER na lata 2014-2020 nie określa jeszcze liczby procentowej kosztów kwalifikowanych. Państwa członkowskie prowadzą rozmowy w tej kwestii z Komisją Europejską. Wyłączeniu nie podlega pomoc na inwestycje związane z gospodarowaniem odpadami innych przedsiębiorstw [Rozporządzenie Komisji UE COMP A3, art.30].

Przedsiębiorcy mogą również uzyskać pomoc na inwestycje związane z oszczędzaniem energii, inwestycje w układy kogeneracji o wysokiej sprawności, inwestycje w odnawialne źródła energii, inwestycje na rekultywację zniszczonych terenów, inwestycje na efektywny energetycznie miejski system ciepłowniczy i chłodniczy, na badania środowiska. Projekt przewiduje również zwiększenie intensywności pomocy. Wielkości procentowe kosztów kwalifikowanych nie są jeszcze określone na etapie projektu. Nadal są prowadzone rozmowy przez państwa

członkowskie, ponieważ normy są znacznie surowsze niż w poprzednim okresie, tj. 2007-2013 dotyczące pomocy w tej dziedzinie przemysłu.

Pomoc de minimis

Ta forma wsparcia przedsiębiorstw uregulowana jest poprzez Rozporządzenie Komisji UE nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. i jest zgodne z art. 107 i 108 TFUE [Dz. Urz. L 352, z 24.12.2013 str.1]. Z pomocy tej wyłączone są przedsiębiorstwa sektora węglowego oraz w trudnej sytuacji ekonomicznej. Może mieć formę pożyczki lub dokapitalizowania. Suma pomocy nie może przekroczyć 200 000 euro dla jednego przedsiębiorstwa w ostatnich trzech latach obrotowych, 100 000 euro w sektorze transportu drogowego w ostatnich trzech latach obrotowych, w produkcji rolnej 15 000 euro dla jednego przedsiębiorstwa w ostatnich trzech latach obrotowych. Pomoc ta może być łączona z inną pomocą publiczną.

STANOWISKO POLSKI W SPRAWIE OGRANICZEŃ DLA SEKTORA ENERGETYKI W WYTYCZNYCH UE

Mimo iż projekt rozporządzenia GBER opublikowany został w grudniu 2013 roku, to dopiero od marca 2014 KE przyjmuje wnioski zgłaszane przez państwa członkowskie. Minister gospodarki Janusz Piechociński wysłał list do Komisji Europejskiej w tej sprawie.

Ocenia on, że proponowane ograniczenia skomplikują sprawne wykorzystanie środków na energetykę w latach 2014-2020. Polsce przyznano 4,9 mld euro na modernizację tego sektora. Jak wcześniej wspomniałam pieniądze te mają być przeznaczone na działania związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Środki będą pochodzić z Programu Infrastruktura i Środowisko oraz z programów regionalnych.

Zastrzeżenia ministra budzą proponowane w projekcie rozporządzenia wyłączenia blokowe, które ograniczają zakres dotacji dla energetyki. Została ona bowiem wykluczona z pomocy regionalnej. Minister uważa, że KE powinna zwiększyć zakres kosztów objętych pomocą publiczną. Unijne zapisy nie pozwalają na swobodny wybór technologii wytwarzania, oraz nie dają wsparcia dla energii wytwarzanej ze źródeł konwencjonalnych i jądrowych. Polskie

władze uważają, że osiągnięcie celów środowiskowych powinno być tak samo traktowane w energetyce opartej na paliwach kopalnych oraz, że propozycje KE są sprzeczne z celami polityki spójności. Polska ma obawy, że ograniczenia wprowadzone w projekcie rozporządzenia GBER związane z pomocą publiczną nie pozwolą jej skorzystać z tego typu wsparcia [<http://www.mg.gov.pl>].

PODSUMOWANIE

Przeprowadzenie reformy ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych może sprawić, że poprzez rozszerzenie zakresu rozporządzenia o nowe środki i podniesienie progów powodujących obowiązek zgłoszenia w przypadkach indywidualnych osiągnięty zostanie cel przeglądu zasad pomocy państwa, jakim jest uproszczenie. Przegląd tego rozporządzenia to proces długotrwały, gdyż wymaga dwukrotnego przeprowadzenia formalnych konsultacji z państwami członkowskimi (2 komitety doradcze) oraz opublikowania w międzyczasie w Dzienniku Urzędowym projektu wniosku Komisji. Trwają prace służb Komisji nad niektórymi kwestiami; zostanie zaprezentowanych kilka wariantów, które będą też przedmiotem pierwszych konsultacji publicznych z państwami członkowskimi mających na celu poznanie opinii zainteresowanych stron. Komisja zajmie ostateczne stanowisko na późniejszym etapie. Większa elastyczność wynikająca z poszerzenia zakresu projektu ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych zostanie zrównoważona poprzez wprowadzenie nowych przepisów przewidujących obowiązek zgłoszenia bardzo dużych programów, których roczne wydatki publiczne łącznie przekraczają 0,01 % krajowego PKB i 100 mln EUR; przepisy te obejmują także klauzulę przeciwdziałającą obchodzeniu przepisów poprzez sztuczne dzielenie dużych programów na kilka części.

Projekt rozporządzenia w sprawie ogólnych wyłączeń grupowych wprowadza wreszcie także lepiej ukierunkowane i tym samym bardziej odstraszaające sankcje za niestosowanie się do jego przepisów, polegające na cofnięciu przywileju wyłączenia grupowego. W takim przypadku Komisja może zażądać zgłoszenia całości lub części przyszłych środków pomocy dotyczących niektórych beneficjentów lub niektórych organów przyznających pomoc.

LITERATURA

- Depo J., Piwowarski J., Rozwadowski M., *Ochrona informacji niejawnych. Podręcznik*, Kraków 2013, ISBN 978-83-64035-00-5.
- Dz. Urz. L 352, z 24.12.2013 str.1.
- Dz. Urz. UE C209 z 23.07.2013.
- Dz.U.L 336 z 21.12.2010., s. 24.
- Dziekański P., Leśniewski M.A., *Polityka rozwoju regionalnego w warunkach procesów integracyjnych*, Wyd. Stowarzyszenie „Nauka, Edukacja, Rozwój”, Ostrowiec Św. 2011
- Leśniewski M.A., Dziekański P., *Wybrane determinanty rozwoju regionu w warunkach procesów integracyjnych*, Wyd. Stowarzyszenie „Nauka, Edukacja, Rozwój”, Ostrowiec Św. 2011
- Projekt Rozporządzenia Komisji UE COMP A3 projekt. Tekst mający znaczenie dla EOG.
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych)
- Rozporządzenie Komisji UE COMP A3 projekt art.18, 23, 25, 27, 28, 30
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej projekt z dn. 7.08.2013. UOKiK.
- Sowa B., *Struktura otoczenia organizacji oraz relacje między organizacją, a otoczeniem* [w:] *Zarządzanie. Wybrane zagadnienia*, (pod red.) K. Jaremczuk, Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Przemyślu, Podręczniki Uczelniane Nr 76, Przemyśl 2004, s.34-41, ss. 136, ISBN 8388009737, 9788388009730.
- Sowa B., *Władza i przywództwo w organizacji* [w:] *Zarządzanie w zarysie*, pod red. Kazimierza Jaremczuka, Podręczniki Uczelniane - Wyższa Szkoła Prawa i Administracji w Przemyślu nr 109, Wyższa Szkoła Prawa i Administracji, Przemyśl – Rzeszów 2011, s. 61-72, ss. 151, ISBN 9788363179069, 978-83-63179-06-9
- Ślusarczyk B., *The financial crisis and the hypothesis of „decoupling”*, [w:] *Messenger of the International Nobel Economic Forum*, No 1(3)2010, t 1, Dniepropietrowsk, 2010.
- www.mg.gov.pl
- Załącznik I pkt.1 Rozporządzenia COMP A3 Komisji UE (projekt)
- Załącznik nr 1 pkt.10 Rozporządzenia COMP A3 Komisji UE (projekt)
- Żelazowska-Przewłoka A., *Dostosowanie przedsiębiorstw w województwach świętokrzyskim i mazowieckim do nowej sytuacji gospodarczej w latach 2005-2010*, [w:] P. Dziekański (red.), *Gospodarka lokalna drogą rozwoju regionu*, Ostrowiec Św. 2012

Żelazowska-Przewłoka A., Sytuacja ekonomiczna wybranych przedsiębiorstw agrobiznesu w województwie świętokrzyskim w latach 2004-2010, Roczniki Naukowe SERIA, Tom XIV, Zeszyt 4 Warszawa – Poznań – Białystok, 5-7.09.2012

Żelazowska-Przewłoka A., Sytuacja majątkowa w wybranych przedsiębiorstwach agrobiznesu w województwie świętokrzyskim, Piąte Warsztaty Młodych Ekonomistów, Ekonomia, Kielce 18-19.2012

APPLICATION PUBLIC ASSISTANCE IN THE UE ON THE EXAMPLE OF POLISH - USE BLOCK EXEMPTION

Abstrakt. The law of public help clearly defines the rules of governmental participation in businessmen's activities. These issues are regulated by art. 107-109 TFUE and they might include the development of small and medium firms, reducing economic differences between regions, equalizing the market in the so called sensitive sectors of economy (those subjected to economic fluctuations), restructuring such sectors as steel industry and help for businesses in a difficult financial situation. The reform of the general regulation concerning block exemptions can cause that the transparency of rules regarding governmental help will be achieved. The works of a special Board are in progress; a few options will be presented which will then be consulted with other member states in order to know the opinions of all sides.

Key words: public help, small and medium businesses, EU, block exemptions

Tekst złożony w redakcji marzec 2014

Przyjęto do druku wrzesień 2014